DICŢIONAR ROMÂN-ENGLEZ

Ediţia a II-a revăzută şi adăugită

ANDREI BANTAŞ

Demetru

Iunie 1978

EDITURA ŞTIINŢIFICĂ • BUCUREŞTI • 1968

CUVÎNT ÎNAINTE

Prezentul Dicționar Român-Englez oferă echivalentele englezești ale unui minim de vocabular uzual și ale unui mic număr de locuțiuni și expresii din limba curentă. Obiectul selecției l-au constituit în special cuvintele de uz curent, adăugîndu-se și unii termeni de largă circulație din vocabularul științific și tehnic.

Întrucît concepția dicționarului tinde către concizie, claritate și facilitate de mînuire și consultare, s-a recurs la următoarele procedee de aranjare tehnică:

S-au inclus numai termenii limbii literare contemporane, fără variante lexicale, fonetice, forme dialectale, arhaice, populare etc. Omonimele au fost tratate separat numai în cazul unei diferențe de accent: óchi[1], ochí[2]. În multe cazuri s-au dat numai termenii de bază dintr-o familie de cuvinte, avîndu-se în vedere faptul că derivatele pot fi ușor formate (de exemplu: adverbele de mod derivate de la adjectivele respective prin adăugarea sufixului *-ly*; atributele substantivale, care în românește sînt precedate de prepoziție, iar în engleză nu: **pace** peace; *de pace* peace).

S-a renunțat, în mare măsură, la o serie de sinonime în traducere, întrucît delimitarea sensurilor principale ale cuvintelor s-a făcut prin indicarea corespondentului românesc pus între paranteze și scris cursiv, de exemplu: **haz** *sn.* humour; *(veselie)* sport; *(farmec)* charm. Categoriile gramaticale diferite, aparținînd aceleiași familii nu s-au tradus prin cuvinte făcînd parte și în engleză din aceeași familie, ci mai ales prin sinonime, pentru a oferi consultantului o varietate lexicală chiar în acest cadru restrîns (exemple: **sărbătoare** holiday; **sărbătoresc** solemn; **sărbătorește** festively; **a sărbători** to celebrate, to fête).

Pentru a facilita mînuirea dicționarului, precum și deprinderea folosirii lui, s-a renunțat la aranjarea părților de cuvînt în ordinea

frecvenței, preferîndu-se organizarea cuvintelor polifuncționale pe baza clasificării obișnuite a părților de vorbire: *substantiv* (în ordinea *masculin, neutru, feminin*); *articol*; *adjectiv*; *pronume*; *numeral*; *verb* (în ordinea *auxiliar, tranzitiv, intranzitiv, reflexiv*); *adverb*; *prepoziție*; *conjuncție*; *interjecție*.

Pentru realizarea unei mai mari concizii, cînd există o suprapunere perfectă a funcțiunilor gramaticale și a corespondențelor lexicale în română și engleză, s-a dat o singură traducere, iar indicațiile privitoare la categoriile gramaticale s-au separat prin virgulă (**opt** *sm., adj., num.* eight; **săptămînal** *sn., adj., adv.* weekly).

În cazuri similare de identitate a funcțiunilor, în română și engleză, verbele tranzitive (urmate de complement direct) s-au tratat laolaltă cu cele reflexive (însoțite în română de pronumele *se*, iar în engleză de cele mai multe ori de *oneself* — ambele pronume fiind puse între paranteze); alteori s-au combinat verbele tranzitive cu cele intranzitive (exemplu: **trosni** *vt., vi.* to crack) sau chiar toate trei diatezele la un loc: **obosi** *vt., vi., vr.* to tire (oneself) etc.

Parantezele au fost folosite în două feluri:

1. Cuvintele sau literele cuprinse între paranteze și scrise cu litere obișnuite sînt facultative. De exemplu: **acum** *adv.* now(adays), poate fi tradus și prin *now* și prin *nowadays*.

2. Cuvintele cuprinse între paranteze, dar scrise cursiv, constituie explicații, mai ales pentru delimitarea sensurilor.

De asemenea cuvîntul *sau* scris fie cursiv (între cuvinte englezești) fie drept (între cuvinte românești) nu face parte din text, ci indică o alternativă, un adaos etc.

În aranjarea traducerilor englezești s-a folosit punctul și virgula pentru separarea sensurilor, iar virgula pentru separarea sinonimelor, mai ales a celor foarte apropiate. În cazul coincidenței între sensuri în română și engleză s-a folosit o singură traducere englezească, fără vreo explicație sau indicație de domeniu. Indicațiile de domeniu nu s-au dat nici în cazul sensurilor figurate, decît în situația în care era necesară evitarea ambiguității.

Dacă unul dintre sensuri e numai figurat, el este precedat de indicația *fig.* (ex.: **împinge** to push; *fig.* to goad); atunci cînd un

sens este și propriu și figurat se folosește prescurtarea *și fig.* (ex.: **paranteză** bracket; *și fig.* parenthesis). În cazul cînd primul sens, cel mai general, este folosit și la propriu și la figurat, dar există un alt sinonim figurat mai potrivit, la acest din urmă echivalent se face mențiunea *fig. și* (ex.: **parazit** *sm.* parasite; *fig. și* sponger). Locuțiunile și expresiile au fost incluse în dicționar în formele cele mai scurte, grupate de obicei la primul cuvînt semnificativ. Traducerea sau traducerile lor trebuie căutate după echivalentele tuturor sensurilor cuvîntului titlu, la categoriile gramaticale respective.

Nădăjduim că, prin folosirea atentă a acestor îndrumări, elevii, studenții și marele public se vor putea sluji cu bune rezultate de dicționarul de față.

AUTORUL

LISTA ABREVIERILOR

adj. = adjectiv
adv. = adverb
agr. = agricultură
amer. = termen folosit în S.U.A.
anat. = anatomie
aprox. = aproximativ
arhit. = arhitectură
art. = articol
astr. = astronomie
auto. = automobilism
av. = aviație
bot. = botanică
c.f. = căi ferate
chim. = chimie
com. = comerț
conj. = conjuncție
constr. = construcții
d. = despre
dat. = dativ
econ. = economie
el. = electricitate
entom. = entomologie
fem. = feminin
fig. = figurat
fin. = finanțe
foto. = fotografie
gen. = genitiv
geogr. = geografie
geom. = geometrie
gram. = gramatică
impers. = impersonal
iht. = ihtiologie
interj. = interjecție
interog. = interogativ
iron. = ironic
ist. = istorie
înv. = învechit
jur. = juridic
lingv. = lingvistică
lit. = literar
mar. = marină
mat. = matematică
metal. = metalurgie
med. = medicină
mil. = militar
min. = minerit
mit. = mitologie
muz. = muzică
neg. = negativ
num. = numeral
opt. = optică
ornit. = ornitologie
part. = participiu
peior. = peiorativ
pl. = plural
poet. = poetic
pol. = politică

poligr. = poligrafie
prep. = prepoziție
pron. = pronume
pt. = pentru
rad. = radiotehnică
rel. = religie
sf. = substantiv feminin
sing. = singular
sm. = substantiv masculin
smb. = somebody = cineva
smth. = something = ceva
sn. = substantiv neutru
superl. = superlativ
tehn. = tehnică
tel. = telecomunicații
text. = textile
univ. = universitar
v. = vezi
v aux. = verb auxiliar
vi. = verb intranzitiv
viit. = viitor
v mod. = verb modal
vr. = verb reflexiv
vt. = verb tranzitiv
zool. = zoologie